

เทคโนโลยีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

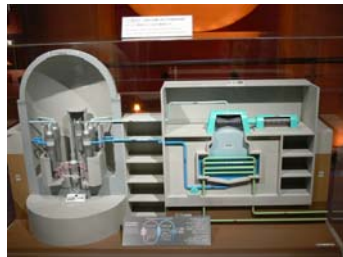
นายประสาน รัตนสาตี บริษัท พี เอส เอ็ม ซี จำกัด (PSMC)

ปัจจุบันน้ำมันดิบที่เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตไฟฟ้าแพงขึ้น รวมถึงการตื่นตัวของมนุษย์ในการเผชิญปัญหาภาวะ

โลกร้อนซึ่งมีสาเหตุมาจากการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่บรรยากาศของโลก โดยจะเห็นได้ว่า ทั่วทุกมุมโลกพยายามที่จะแสวงหาพลังงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานก๊าซชีวภาพ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลหันมาเห็นความสำคัญของการพัฒนาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้นมาอีก รอบ เพื่อใช้เป็นทางเลือกสุดท้ายในยามราคาน้ำมันกลับมาสูงขึ้น ซึ่งกระทรวงพลังงานได้มีการบรรจุแผนก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไว้ในปี 63 ซึ่งเป็นช่วงท้ายของ แผนพัฒนาการก่อสร้าง

ไฟฟ้า (PDP-Power Development Plan) โดยไทยมีแผนก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าจำนวน 2,000 เมกะวัตต์ เพื่อใช้เป็นแหล่งไฟฟ้าประมาณ 5% ของความต้องการใช้ไฟฟ้าทั้งหมด ซึ่งหากรวมโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เข้าเป็นหนึ่งในแหล่งพลังงานแล้ว ก็จะทำให้ได้ ต้นทุนไฟฟ้าต่อหน่วยต่ำกว่า ด้วยยูเรเนียมขนาดเท่าแท่ง

ชอล์ก(ศก.1ซม.ยาว5ซม.)หนักประมาณ 20 กรัมจะให้ความร้อนเท่ากับน้ำมัน 1ตัน โรงไฟฟ้าขนาด 1,000เมกะวัตต์ จะใช้ยูเรเนียมประมาณ 27 ตันต่อปี เทียบเท่าน้ำมัน2.6 ล้านตันต่อปี

ดังนั้น เราลองมาทำความรู้จักโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ก่อนที่จะถูกเลือกเป็นพลังงานต่อไปในอนาคต ตามแผนยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงด้านพลังงานประเทศ โดยการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับดังนี้

1. กายภาพของวัตถุ

วัตถุที่เราเห็นอยู่นั้นมีสถานะต่างๆได้แก่ของแข็งของเหลวและก๊าซ ซึ่งเมื่อแยกย่อยเล็กลงจาก ของผสม เป็น สารประกอบ และ สารบริสุทธิ์ ซึ่งถ้าศึกษาให้ละเอียดมากขึ้นลงไปจะได้ดังนี้

1.1 โมเลกุล-ประกอบด้วยธาตุรวมตัวกันเกิดเป็น

โมเลกุล อาจอยู่อิสระได้ตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป เช่น ออกซิเจน

(Al) เงิน(Ag) คาร์บอน(C) หรือธาตุรวมตัวกันมากกว่า1 ตัว เช่น ก๊าซออกซิเจน(O₂) โอโซน(O₃) ไนโตรเจน(N₂) หรือมากกว่า 1 ชนิดเช่น น้ำ(H₂O) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์(CO₂) กรดซัลฟูริก(H₂SO₄) สนิม(Fe₃O₄-เหล็กออกไซด์) ดินประสิว(โปแตสเซียมไนเตรท-KNO₃)

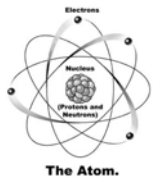
เป็นต้น

1.2 ธาตุ- เป็นสารบริสุทธิ์ มี คุณสมบัติเฉพาะตัว มีหน่วยที่เล็กที่สุด เรียกว่าอะตอม(Atom) เช่น ทอง(Au) เหล็ก(Fe) คาร์บอน(C) หรือ ออกซิเจน(O) ไนโตรเจน(N)เป็นต้นประกอบด้วยอะตอม

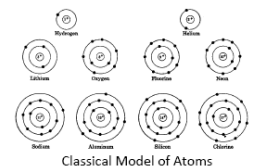
1.3 อะตอม (atom)เป็นหน่วยเล็กที่สุดของธาตุประกอบด้วยอนุภาคต่างๆ โดยมี อนุภาคโปรตรอน(p)และอนุภาคนิวตรอน(n)

อยู่รวมกันเป็นแกนกลางเรียกว่านิวเคลียส(Nucleus) และมีอนุภาคอิเล็กตรอน(e⁻) ีวงรอบแกนนิวเคลียสนี้ ซึ่งธาตุต่างๆ จะมีจำนวน โปรตรอน นิวตรอน และอิเล็กตรอน แตกต่างกันไป จึงมีคุณสมบัติทางเคมี ฟิสิกส์ แตกต่างกันไป จึง

โดยอนุภาคอิเล็กตรอน(e⁻)จะเรียงตัวเป็น วงรอบนิวเคลียส(p, n)โดยแต่ละวงรอบมีจำนวน e⁻แตกต่างกันไปเริ่มจากวงในสุด

2,4,8,16,32,...2ⁿ(n=ลำดับวงที่ n) วงนอกสุดต้องครบ 8 อิเล็กตรอน(e⁻)

โดยธาตุพยายามรักษาสถิติของอะตอมโดยการให้มีอนุภาคอิเล็กตรอน(e⁻) วงนอกสุดเท่ากับจำนวนตามวงรอบ หรือน้อยสุดเป็น 8 e⁻

2. การเกิดปฏิกิริยา

เมื่ออะตอมของธาตุมาทำการรวมตัวกันโดยขณะทำการรวมตัวกันเรียกว่าการทำปฏิกิริยากัน ซึ่งจะเกิดผลการ

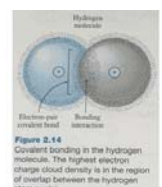
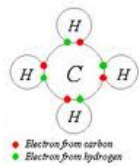
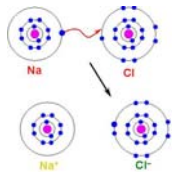

Figure 2.1.4 Covalent bonding in the hydrogen molecule. The highest electron charge cloud density is in the region of overlap between the hydrogen 1s² nuclei.

เปลี่ยนแปลงพลังงานเช่น คายหรือดูดกลืน ความร้อน แสง ไฟฟ้า เป็นต้น โดยการทำปฏิกิริยาสามารถเกิดการทำปฏิกิริยาในส่วนของอนุภาคอิเล็กตรอนวงนอกสุดของอะตอม หรือที่แกนกลางของอะตอม

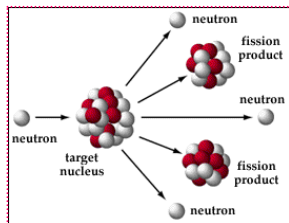
2.1 ปฏิกิริยาทางเคมี

ถ้ามีการทำปฏิกิริยารวมตัวหรือแยกตัวของธาตุโดยอิเล็กตรอน(e⁻)วงนอกสุด เรียกว่า ปฏิกิริยาทางเคมี แต่อะตอมหน่วยย่อยที่สุดของธาตุนั้นยังคงอยู่เดิม(นิวเคลียส (p, n)ไม่เปลี่ยนแปลง)เพียงแต่ร่วมจับจำนวนอิเล็กตรอนวงนอกสุดให้ครบ 8 e⁻ เท่านั้น หรือเรียกว่าพันธะเคมี(Bonding) เพื่อให้เกิดการสมดุ ลุย์ได้สารประกอบใหม่ที่มีอะตอมของธาตุเดิมนี้ เช่น โซเดียม(Na)รวมตัวกับคลอรีน(Cl) ได้เกลือ(NaCl)หรือ คาร์บอน (C)รวมตัวกับไฮโดรเจน(H)ได้ก๊าซมีเทน(CH₄)

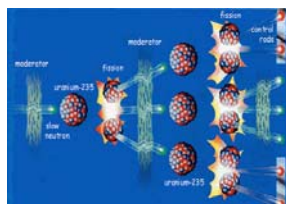

2.2ปฏิกิริยาทางนิวเคลียร์

แต่เมื่อมีการทำปฏิกิริยารวมตัวหรือแยกตัวของธาตุ โดยนิวตรอน(n) ที่แกนกลางนิวเคลียส เรียกว่า ปฏิกิริยาทางนิวเคลียร์ และอะตอมหน่วยย่อยที่สุดของธาตุได้เป็นธาตุใหม่ออกมาที่ไม่คงธาตุเดิม(เนื่องจากค่า นิวตรอน(n)ของ นิวเคลียส(p^{+/}, n^{-/})เปลี่ยนแปลงไป)เมื่อค่า นิวตรอน(n)เปลี่ยนแปลงทำให้จำนวนอิเล็กตรอนเปลี่ยนแปลงตามเพื่อให้เกิดการสมดุลย์ จึงกลายเป็นธาตุใหม่ที่มีคุณสมบัติต่างจากอะตอมของธาตุเดิมซึ่ง การเกิดปฏิกิริยาที่นิวเคลียส

ปฏิกิริยาแตกตัวที่นิวเคลียร์

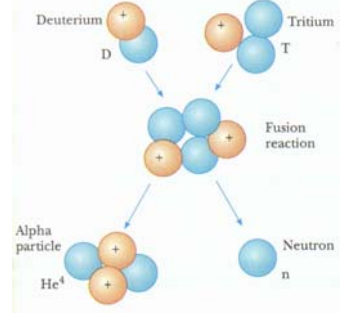

นี้จะการการปลดปล่อยพลังงานออกมาได้พลังงานความร้อนอย่างมากมาย

2.2.1. แบบเกิดจากการรวมตัวของนิวเคลียส

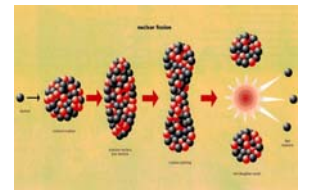
(Nuclear Fusion)

นิวเคลียสธาตุเบาเช่น ไฮโดรเจน รวมตัวเป็นนิวเคลียสที่หนักขึ้น ตัวอย่างเช่นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นบนดวงอาทิตย์ ซึ่งวนเป็นวัฏจักร (Proton-Proton cycle) ทำให้ดวงอาทิตย์กำเนิดพลังงานได้ไม่สิ้นสุด ที่น่าสังเกตุคือเงื่อนไขของ ${}^2_1\text{H} + {}^2_1\text{H} \rightarrow {}^3_2\text{He} + {}^1_0\text{n}$ ปฏิกิริยา คือ ต้องเกิดที่ อุณหภูมิสูง (107 K) อยู่ ${}^2_1\text{H} + {}^3_1\text{H} \rightarrow {}^4_2\text{He} + {}^1_0\text{n}$ ระหว่างการวิจัยปฏิกิริยา และการพัฒนามาใช้งาน

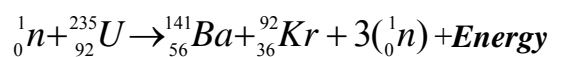

2.2.2. แบบเกิดจากการแตกตัวของนิวเคลียส

(Nuclear Fission)ธาตุหนัก เช่น ยูเรเนียม พลูโทเนียม โดยใช้การยิงนิวตรอน(n)เข้าไปในแกนกลางนิวเคลียส ทำให้ นิวเคลียสเดิมแตก ให้อะตอมที่มีนิวเคลียสชนิดต่างๆออกมา รวมถึงนิวตรอนอิสระออกมา ด้วยและวังชนนิวเคลียสของอะตอมที่เกิดใหม่แตกตัวอีกอย่างต่อเนื่องเรียกว่า ปฏิกิริยาต่อเนื่อง (ลูกโซ่-Chain Reaction)ทำให้ได้พลังงานความร้อนออกมาอย่างมากมาย

ปฏิกิริยาแตกตัวที่นิวเคลียร์

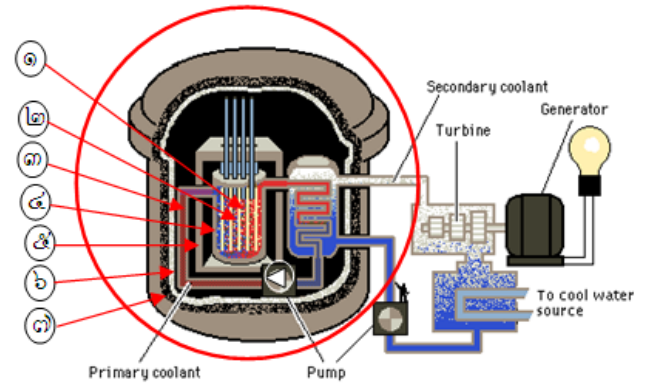
จนต้องมีการควบคุมการเกิดปฏิกิริยาเพื่อให้เหมาะสมการใช้งาน และได้มีการพัฒนาจนสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ได้แก่ ด้านการแพทย์ใช้หยุดการเกิดมะเร็ง ด้านการเกษตรใช้ในการถนอมอาหาร ส่วนด้าน

พลังงานนั้นใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นต้น สำหรับในที่นี่คงมุ่งประเด็นเฉพาะโรงไฟฟ้าจากนิวเคลียร์เท่านั้น

ผนังชั้นที่ ๗ อาคารคลุมปฏิกรณ์ นิวเคลียร์ (Reactor Containment)

3. การประยุกต์ใช้เป็นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ คือ โรงงานผลิต กระแสไฟฟ้าที่ใช้พลังงานความร้อนจากปฏิกิริยาแตกตัวทางนิวเคลียร์ (Nuclear Fission Reaction) ทำให้น้ำกลายเป็นไอน้ำที่มีแรงดันสูง แล้วส่งไอน้ำไปหมุนกังหันไอน้ำ ซึ่งต่อกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เพื่อผลิตไฟฟ้า และส่งต่อไปยังผู้บริโภคต่อไป ทั้งนี้เทคโนโลยี และมาตรฐานความปลอดภัยของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี โดยปัจจุบันมีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์กระจายอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกรวม 437 โรง รวมทั้งอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างเพิ่มอีกในทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชีย โรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ

3.1 ส่วนปฏิกรณ์(Nuclear Reactor) เป็นส่วนที่เกิด

การทำปฏิกิริยาของธาตุกัมมันตภาพรังสีแบบการแตกตัว(Fission) โดยการยิงอนุภาค neutronเข้าไปในอะตอมของธาตุกัมมันตภาพรังสี เกิดปฏิกิริยาต่อเนื่อง (Chain Reaction) มีอนุภาคต่างๆที่เกิดขึ้นเช่น อัลฟา (α) เบต้า(β) แกมมา(γ) เป็นต้น จึงจำเป็นต้องควบคุมไม่ให้แพร่กระจายออกสู่ภายนอกโดยการสร้างส่วนกำบังรังสี (Shield) เช่น ตะกั่ว หรือผนังคอนกรีตหนาๆ และผลของปฏิกิริยานี้เกิดการคาย พลังงานในรูปแบบต่างๆออกมาโดยเฉพาะพลังงานความร้อนจำนวนมากจนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ และเพื่อให้เกิดการปลอดภัยจึงต้องสร้างผนังป้องกันรังสีหลายชั้น ด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพื่อใช้กักกันไม่ให้สารกัมมันตรังสีรั่วไหลหรือแพร่กระจายจากเนื้อเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ออกไปสู่สิ่งแวดล้อม ภายนอกโรงไฟฟ้าผนังป้องกันรังสีหลายชั้น ประกอบด้วย

- ผนังชั้นที่ ๑ เม็ดเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ (fuel pellet)
- ผนังชั้นที่ ๒ ท่อหุ้มเม็ดเชื้อเพลิง นิวเคลียร์ (fuel clad)
- ผนังชั้นที่ ๓ น้ำระบายความร้อน (Coolant)
- ผนังชั้นที่ ๔ ถึงปฏิกรณ์นิวเคลียร์ (Reactor Vessel)
- ผนังชั้นที่ ๕ กำแพงคอนกรีตกำบังรังสี (Biological Concrete Shield)
- ผนังชั้นที่ ๖ แผ่นเหล็กกรุผนังด้านในอาคารคลุมปฏิกรณ์นิวเคลียร์ (Steel Liner)

3.2 ส่วนควบคุมการเกิดปฏิกิริยาเพื่อควบคุมการเกิด

ปฏิกิริยาของระบบฯให้เป็นตามความต้องการและเกิดปลอดภัย ส่วนควบคุมการเกิดปฏิกิริยาประกอบด้วย

3.2.1 มอดเรเตอร์เรเตอร์ (Moderator) มีหน้าที่ทำให้

นิวตรอนวิ่งช้าลงเพราะนิวตรอนช้ามีประสิทธิภาพในการทำให้เกิดการแบ่งแยกนิวเคลียสได้ดีกว่านิวตรอนเร็ว สารที่ใช้เป็นมอดเรเตอร์ได้แก่ คาร์บอน เมื่อนิวตรอนวิ่งผ่านคาร์บอนจะชนกับอะตอมของคาร์บอนทำให้นิวตรอนวิ่งช้าลงได้ความเร็วตามต้องการ

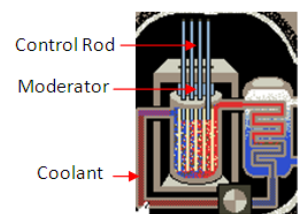
3.2.2 แท่งบังคับ. (Control Rods) มีหน้าที่ควบคุม

อัตราการเกิดปฏิกิริยาไม่ให้เกิดมากเกินไป ที่นิยมใช้คือ แคดเมียม หรือโบรอน แคดเมียมจะเป็นตัวดูดกลืนนิวตรอนไว้ได้ดีมาก ดังนั้นถ้าสอดแท่งแคดเมียมให้ลึกเข้าไปในเครื่องมาก ๆ ก็จะดูดกลืนนิวตรอนไว้ได้น้อยลงทุกที และปฏิกิริยาลูกโซ่ก็จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามมา

3.2.3 ตัวทำให้เย็น (Coolant) เพื่อนำเอาความร้อน

ออกไปจากเครื่องปฏิกรณ์ นิวเคลียร์ โดยใช้น้ำบริสุทธิ์มีทั้งชนิดเบา(ไฮโดรเจน $^1_1\text{H-p1,n1}$) หรือ ชนิดหนัก(ไฮโดรเจน $^2_1\text{H-p1,n2}$)ในการระบายความร้อน

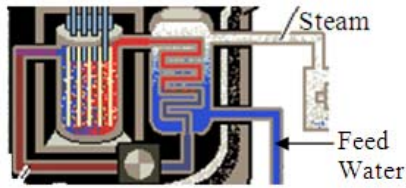

นอกจากห้องปฏิกรณ์และน้ำมีคุณสมบัติสามารถต้านทานการเกิด Nuclear Transmutation ซึ่งสามารถลดการทำปฏิกิริยาได้ดีกว่าสารอื่น แต่เนื่องจากการเกิดปฏิกิริยานี้มีพลังงานความร้อนจำนวนมาก

มากออกมาจนทำให้ น้ำที่ลดอุณหภูมิของห้องปฏิกริยาของระบบฯ มีความร้อนสูงมากจึงจำเป็นต้องมีการระบายความร้อนนี้ ออกจากระบบฯ

3.3 ส่วนผลิตไอน้ำ ประกอบด้วยอุปกรณ์แลกเปลี่ยน ความร้อน(Heat Exchanger)โดยวงจรน้ำระบายความร้อนจาก ส่วนควบคุมปฏิกริยาของระบบฯต้องการระบายความร้อนออกจึง จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความร้อนกับวงจรน้ำอีกวงจรหนึ่ง (Heat Exchange) เนื่องจากวงจรน้ำที่ควบคุมปฏิกริยาฯนี้มีอุณหภูมิสูง

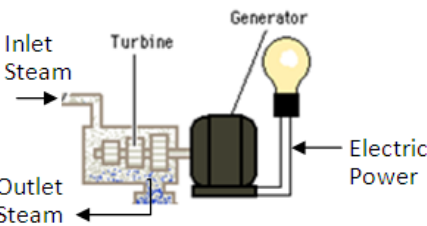
มากจนสามารถทำ ให้น้ำในวงจรที่มา ระบายความร้อนนี้ เดือดจนสามารถ ผลิตเป็นไอน้ำที่มี

ความดันสูงสามารถนำไปใช้งานได้

3.4 ส่วนผลิตกระแสไฟฟ้า ประกอบด้วย เครื่อง กําเนิดไฟฟ้า(Generator)ต่อเข้ากับชุดขับเคลื่อนไอน้ำ(Steam Turbine) โดยเป็นส่วนที่นำไอน้ำที่ผลิตได้จากการระบายความร้อน ของวงจรน้ำที่

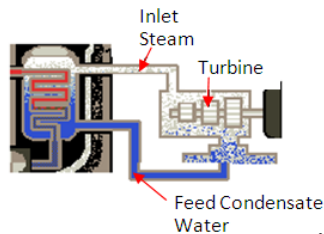
ควบคุมปฏิกริยาฯ นี้มาขับเคลื่อนกังหัน ไอน้ำ (Turbine) ที่ ต่อกับเครื่อง

กําเนิดไฟฟ้าเมื่อไอน้ำหมุนของกังหันไอน้ำจะได้กระแสไฟฟ้า ออกมา

3.5 ส่วนควบแน่นไอน้ำนำกลับมาใช้ใหม่ (Steam Recovery) ประกอบด้วยชุดระบายความร้อน(Heat Exchanger) เป็นส่วนที่นำไอน้ำที่ผ่านการขับเคลื่อนกังหันไอน้ำแล้วจำเป็นต้องนำ กลับมาใช้งานใหม่อีก

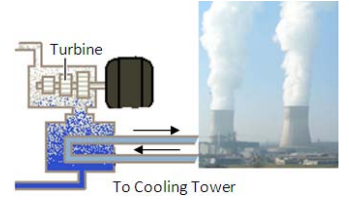
เพราะน้ำที่ใช้ผลิตเป็นไอน้ำนั้นต้องทำการบำบัด ก่อนนำมาใช้งานและมี ค่าใช้จ่ายสูงมากดังนั้น

นำกลับมาใช้งานใหม่อีกทำได้โดยการทำให้อุณหภูมิจนของไอน้ำ ลดลงเปลี่ยนสถานะจากไอเป็นของเหลว(การควบแน่น)เพื่อนำ กลับไปเติมลงในระบบฯต่อไป

3.6 ส่วนระบายความร้อน (Cooling System)

ประกอบด้วย หอผึ่งน้ำ Cooling Tower เป็นส่วนสุดท้ายที่ความ ร้อนที่ถูกดึงออกมาจากระบบฯ จะถูกนำไประบายออก โดยหอผึ่ง น้ำ(Cooling Tower)และมี

ปริมาณความร้อนมากเมื่อ แลกเปลี่ยนความร้อนกับน้ำ จะได้ละอองน้ำที่มีปริมาณ มาก ซึ่งเรามักจะเห็นเป็นหมอกไอน้ำสีขาวลอยออกจากปล่อง ระบาย

3.7 ส่วนปรับแรงดันไฟฟ้า ประกอบด้วยระบบหม้อ แปลง (Transformer System) เป็นส่วนสถานีไฟฟ้าแรงสูง เพื่อ

ปรับแรงดันไฟฟ้าในการ ส่งไปใช้ประโยชน์ โดย ระบบที่เชื่อมต่อเข้ากับ โครงข่ายระบบสายส่ง ไฟฟ้าแรงสูงจำหน่าย หลัก

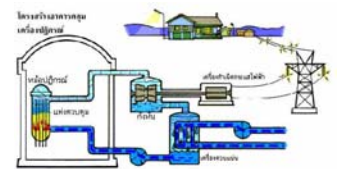
4. เทคโนโลยีของโรงไฟฟ้า

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์นั้นได้ทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถควบคุมความ ให้มีปลอดภัยมากขึ้นโดยพัฒนา เทคโนโลยีใหม่ๆในปัจจุบันที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลกมี 3 แบบ ได้แก่

4.1 โรงไฟฟ้านิวเคลียร์แบบน้ำเดือด

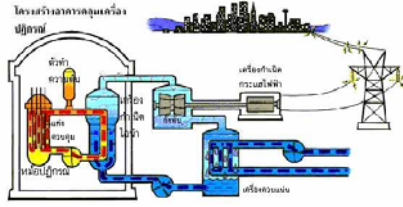
(Boiling Water Reactor – BWR)

หลักการทํางานโดย ระบบผลิตไอน้ำเป็นแบบวงจรเดียว โดยใช้ น้ำ ธรรมดา ความดันภายในหม้อปฏิกรณ์ประมาณ 6 – 9 ล้านปาส กาล อุณหภูมิ น้ำประมาณ 285 องศาเซลเซียส ไอน้ำที่ ได้จะถูกส่งไปขับเคลื่อน โดยตรง (Direct Drive) เพื่อ ผลิตไฟฟ้า

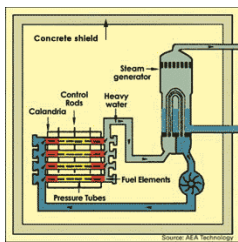
4.2 โรงไฟฟ้านิวเคลียร์แบบความดันสูง (Pressurized Water Reactor-PWR)

หลักการการทำงานโดย ระบบผลิตไอน้ำเป็นแบบสองวงจร โดยใช้น้ำธรรมดาเช่นกัน ความดันภายในหม้อปฏิกรณ์ประมาณ 15.6 ล้านปาสกาล อุณหภูมิ น้ำสูง ประมาณ 315 องศาเซลเซียส แต่ไม่เดือดเป็นไอเนื่องจาก ถูกควบคุมด้วยเครื่องอัดความดัน น้ำร้อนจะถูกส่งไปยังเครื่องผลิตไอน้ำเพื่อทำให้น้ำในอีกวงจรหนึ่งเดือด ไอน้ำของอีกวงจรนี้จะถูกส่งไปขับกังหันอีกที่หนึ่ง(Indirect Drive) เพื่อผลิตไฟฟ้า

4.3 โรงไฟฟ้านิวเคลียร์แบบแคนดู (CANDU)

พัฒนาโดยประเทศ CANADA จึงตั้งชื่อเทคโนโลยีนี้ว่า CANDU หลักการทำงานโดย ระบบผลิตไอน้ำเป็นแบบสองวงจร แต่ใช้น้ำหนักมวล (Heavy water, D₂O) แทนน้ำธรรมดา น้ำหนักมวลในท่อเชื้อเพลิงมีความดันประมาณ 10 ล้านปาสกาล มีอุณหภูมิสูง ประมาณ 310 องศาเซลเซียส แต่ไม่เดือดเป็นไอเนื่องจากถูกควบคุมด้วยเครื่องอัดความดัน น้ำร้อนจะถูกส่งไปยังเครื่องผลิตไอน้ำเพื่อทำให้น้ำในอีกวงจรหนึ่งเดือด ไอน้ำไปยังกังหันเพื่อผลิตไฟฟ้า

5. ความปลอดภัยของสถานที่ตั้งโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ใช้แร่ยูเรเนียมเป็นเชื้อเพลิงแต่ต้องผ่านกระบวนการแปลงสภาพให้เป็นเม็ดรูปทรงกระบอกขนาด

การดำเนินงานเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ จะต้องเป็นไปตามแนวปฏิบัติของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency = IAEA) แห่งสหประชาชาติ นับตั้งแต่การเลือกสถานที่ตั้ง การออกแบบ การก่อสร้างและติดตั้งการทดสอบ และทดลอง การเดินเครื่อง การบำรุงรักษาจนกระทั่งการเปลี่ยนเชื้อเพลิง มาตรการความปลอดภัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานด้านความปลอดภัยแบบการป้องกันหลายชั้น การกำหนดมาตรการและดำเนินการด้านความปลอดภัยของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลความปลอดภัยดังนี้

- ความปลอดภัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นโดยรอบรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในโรงไฟฟ้า
- ความปลอดภัยต่อระบบนิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อม

- ความปลอดภัยต่อระบบการทำงานของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆในโรงไฟฟ้า

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีมาตรฐานความปลอดภัยสูงมาก ทั้งนี้เพราะมีมาตรการ และ กระบวนการตรวจสอบต่างๆที่เข้มงวดและรัดกุมหลายขั้นตอน ทั้งด้านวิศวกรรมและด้านบริหารจัดการ

5.1 ด้านวิศวกรรม ได้แก่ แนวคิดในการออกแบบให้ปฏิกรณ์มีความปลอดภัยในตัวเอง คือ

5.1.1 ใช้เม็ดเชื้อเพลิงทนความร้อนได้สูงมาก โดยมีจุดหลอมเหลวที่ประมาณ ๒,๘๐๐ องศาเซลเซียส

5.1.2 ใช้ยูเรเนียม-๒๓๕ ในเชื้อเพลิงมีสัดส่วนต่ำ ประมาณร้อยละ ๐.๗ - ๓ เท่านั้น

5.1.3 เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์สามารถ หยุดยั้งปฏิกิริยาแตกตัวได้ด้วยตัวเอง เมื่อเกิดเหตุผิดปกติขึ้นในระบบ

5.1.4 ระบบถ่ายเทความร้อนในเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เป็นระบบปิด ไม่มีสื่อนใด สัมผัสกับเครื่องมืออุปกรณ์ภายนอก

5.1.5 เครื่องมืออุปกรณ์ที่สัมผัสและปนเปื้อนรังสี จะติดตั้งรวมไว้ภายในอาคารคลุมปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เพื่อความสะดวกในการควบคุม ตลอดจนปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และสิ่งแวดล้อม

5.2 ด้านบริหารจัดการ ได้แก่ กฎระเบียบ อุปกรณ์ และระบบความปลอดภัยต่างๆหลากหลายชนิด และซ้อนกันหลายระบบประกอบด้วย

5.2.1 รายงานการวิเคราะห์ความปลอดภัย รายงานนี้ต้องจัดทำขึ้นก่อนการลงมือก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่างๆ

5.2.2 การประกันคุณภาพ บัณฑิตยาคัญประการหนึ่งของมาตรฐานความปลอดภัยโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ คือ มาตรการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ๕ ขั้นตอน การเลือกสถานที่ตั้งโรงไฟฟ้า การออกแบบโรงไฟฟ้า การผลิตเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้า การเดินเครื่องและบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า การกำกับดูแลความปลอดภัยโรงไฟฟ้า

5.2.3 ระบบความปลอดภัยทางวิศวกรรม คือ ชุดเครื่องมืออุปกรณ์หลายระบบ ระบบละหลายชุด ที่ติดตั้งเพื่อตรวจวัดและตรวจสอบการทำงานของเครื่องปฏิกรณ์โดย อัตโนมัติ ซึ่งแยกต่างหากจากระบบควบคุมเครื่องปฏิกรณ์ชุดปกติ แต่จะทำงานควบคู่กันไป ในกรณีที่มีเหตุผิดปกติเกิดขึ้น ระบบความปลอดภัยทางวิศวกรรมจะเข้ามาแก้ไขเหตุการณ์ทันทีก่อนที่เหตุการณ์รุนแรงจะเกิดขึ้น ประกอบด้วยชุดเครื่องมือ/อุปกรณ์หลายระบบ

5.2.4 ระบบเสริมความปลอดภัยอื่นๆ คือ ชุดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เสริมการทำงานให้แก่ระบบความปลอดภัยต่างๆ เพื่อให้การทำงานของระบบต่างๆมีประสิทธิภาพและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

5.2.5 มาตรการหลังเกิดเหตุฉุกเฉิน ประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ การแจ้งข่าวสารโดยเร็ว การจัดหาสถานที่ที่ปลอดภัย และเตรียมการอพยพ การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันรังสี การตรวจวัดระดับรังสี การควบคุมเส้นทางเข้าออกโรงไฟฟ้า การชำระล้างสิ่งเปื้อนกัมมันตรังสี การจัดเตรียมบริการทางการแพทย์ การจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม การควบคุมผลผลิตทางการเกษตร และการเผยแพร่ข่าวสารต่อสาธารณชน จากมาตรฐานและมาตรการต่างๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ทั่วโลกส่วนมากมีมาตรฐานความปลอดภัยสูงมาก โดยเฉพาะโรงไฟฟ้านิวเคลียร์รุ่นใหม่ ๆ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 40 ปี ก็จะมีประสิทธิภาพและความปลอดภัยสูงมากขึ้น ยกเว้นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์บางแห่งของบางประเทศที่ไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากในอดีตไม่ได้มีการควบคุมและตรวจสอบจาก ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ แต่โรงไฟฟ้าดังกล่าวซึ่งมีอยู่ไม่กี่แห่งในโลก กำลังจะหมดไปในไม่ช้า

6. ข้อดีและข้อเสียของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

6.1 ข้อดี

- 6.1.1 เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่สามารถให้กำลังผลิตสูงกว่า 1,200 เมกะวัตต์
- 6.1.2 มีต้นทุนการผลิตไฟฟ้าแข่งขันได้กับโรงไฟฟ้าชนิดอื่น
- 6.1.3 เป็นโรงไฟฟ้าที่สะอาด ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ
- 6.1.4 เสริมสร้างความมั่นคงของระบบผลิตไฟฟ้า เนื่องจากใช้เชื้อเพลิงน้อย ทำให้เสถียรภาพในการจัดหาเชื้อเพลิงและราคาเชื้อเพลิง มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตเล็กน้อย

6.2 ข้อเสีย

- 6.2.1 ใช้เงินลงทุนเริ่มต้นสูง
- 6.2.2 จำเป็นต้องเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.3 จำเป็นต้องพัฒนา และเตรียมการ เกี่ยวกับการจัดการกัมมันตรังสี การดำเนินงาน ด้านแผนฉุกเฉินทางรังสี และมาตรการควบคุม ความปลอดภัย เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

6.2.4 การยอมรับของประชาชน

บทสรุป

อนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า คนไทยจะมีโอกาสได้เห็นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แห่งแรกเกิดขึ้นในไทย หรือไม่นั้นก็คงต้องรอลุ้นกันต่อไปว่า สุดท้ายแล้ว เราจะมีทางออกที่ดีไปกว่าการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ยังมีปัญหาคารกไม่ยอมรับของคนในชุมชนอยู่หรือไม่ สำหรับความก้าวหน้าของโครงการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการศึกษารวมถึงการสำรวจและคัดเลือกสถานที่ตั้งโรงไฟฟ้า ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น การคัดเลือกเทคโนโลยี การศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์พลังงานและการเงิน และการวางแผนบุคลากร ทั้งนี้ การศึกษาจะใช้เวลา 20 เดือน โดยจะแล้วเสร็จ ประมาณเดือนพฤษภาคม 2553 สำหรับอุปสรรคสำคัญของการสร้างโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย คือ การเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน

อ้างอิง

- <http://www.energy.go.th/>
- <http://www.oaep.go.th>
- <http://kanchanapisek.or.th>
- <http://www.rmutphysics.com/>
- www.rmutphysics.com/.../nuclear1/nuclear_20.htm
- โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โดย สำนักกำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ก.ค.2550
- โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โดย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฝ่ายสื่อสารองค์กร 2552
- นิวเคลียร์ปริทัศน์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 3-4 กรกฎาคม-ธันวาคม 2548 สุรศักดิ์ พงศ์พันธุ์สุข เขียน โดย งานเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

